

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja zvečer vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. za celo leto. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: uredništvu „DOMOLJUBA“, Ljubljana, v semeniških ulicah št. 2. Naročnina in inserati pa opravištvu „DOMOLJUBA“ Vodnikove ulice št. 2. — Naznanila se vsprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Štev. 2.

V Ljubljani, 21. januarija 1897.

Letnik X.

Državnozborske volitve.

Državnemu zboru na Dunaju je potakla šestletna doba. V malo dneh utegne biti razpuščen in državni poslanci se bodo večinoma s praznimi rokami vrnili med svoje volilce. Mnogo upov smo pred šestimi leti stavili na nje, toda zlasti Slovenci nimamo povoda žalovati za sedanjim državnim zborom. — Ako izvzamemo celjako slovensko-nemško gimnazijo, katero so nam po najhujšem naporu priborili naši poslanci, zoper katero se je pa večina državnega zbora, kakor poročamo na drugem mestu, še le pred par dnevi jako odločno izjavila, in ako odštejemo nekaj podpor, katere so nam kakor drobtinice padale z Dunaja, skoraj nimamo nič drugega našteti, kar bi bil dobrega storil za naš narod umirajoči državni zbor.

Veliko važnih predlogov za naš kmetiški in obrtniški stan ostalo je na papirju in čakali bodo novih poslancev, da jih rešijo pozabljivosti, ako bode večina teh imela boljše srce za delavske stanove, kot sedanjí, ki so se le bali z novimi davki bogatinom zameriti — revežem pa ne.

Nové velitve za državni zbor bodo v prvi polovici sušca meseca in te so zelo imenitna reč. Ako izvolite dobre poslance, vam bodo delali dobre postave in bodo modro gospodarili z državnim premoženjem bre mena in davke vam bodo znižali, raznih podpor naklonili. Ako pridejo zopet liberalni poslanci v državni zbor nazaj, potem je za novih šest let nemogoče, kaj dobrega doseči za kmeta, obrtnika in male trgovce. Ti morajo skrbé najprej vase, potem za svoje liberalne prijatelje pri raznih društvih, tovarnah in podjetjih, za kmeta, trgovca in delavca pa nimajo sra. Torej liberalnih mož ne volite za poslance!

Dosihmal smo imeli Kranjci 10 poslancev na Dunaji in sicer dva liberalna Nemca, zastopnika velikega po-

sestva na Kranjskem, grof Auersperg in baron Švegel; štiri liberalne Slovence, Kušar, žitni trgovec, za Ljubljano, Dr. Ferjančič, c. kr. deželnega sodišča svetovalec, za notranjske kmečke občine; Višnjikar, c. kr. sodnik v Ribnici, za dolenjska mesta, in Koblar, kurat v posilni delavnici, za gorenjska in notranjska mesta; slednjič štiri naše postene kmečke poslance: Pfeifer, za krški in novomeški okraj in Belo Krajino; Povše, za dolenjske in kočevske občine, g. dr. Šušteršič, za ljubljansko okolico, Litijo, Zatičino, Lasče, Ribnico, in grof Hohenwart za gorenjske občine.

Grof Hohenwart bode radi starosti odložil poslanstvo, torej si morate Gorenjci poiskati drugega zastopnika. Oglasila sta se dosedaj dva moža. Imena sta vam znana. Morda pride še kedo. Vam gorenjskim možem daje „Domoljub“ ta-le svet: Ne dajte svoje moške besede nikomur preje, dokler se ne spozna mnenje in želje ljudstva iz vseh treh okrajnih glavarstev. Vsaka fara ne more in ne sme imeti svojega kandidata, ampak osrednji volilni odbor mora poizvedeti, kaj želi kamniški, kaj želi kranjski, kaj radovljiški okraj, ker vsi trije okraji skupaj volijo enega poslanca. Kdor bo imel večino za saboj, njega vam bode tudi volilni odbor priporočal.

Posebno zanimiva pa bode volitev v peti kuriji ali volilnem razredu. Tu bomo prvokrat volili za celo Kranjsko jednega poslanca, tako da bomo v prihodnjem državnem zboru imeli 11 zastopnikov. — Ker so v sedanjem državnem zboru imeli svoje zastopnike le velikoposestniki, trgovinske zbornice, meščani in kmetje, delavci in hlapi pa so bili brez zagovornikov, zato je lansko leto po dolgem moledovanju vstanovil državni zbor novi volilni razred, tako imenovano peto kurijo. Ker so se pa gospodje ministri, veliki posestniki in

kapitalisti bali, da bi preveč delavskih zagovornikov prišlo v novo zbornico, odločili so za peto kurijo splošne volitve. V tem razredu bomo torej vsi skupaj volili: kmetje, delavci, poslji, obrtniki, meščani in veliki posestniki. Vsakatega glas bo imel enako veljavo. Zato se za sedaj po deželi vprašuje: Koga bomo vsi Kranjci skupaj poslali v državni zbor? Odgovor na to je težaven.

Razgled po svetu.

Dne 4. januarija sešel se je zopet *državni zbor*, ter se sedaj peča z državnim računom za tekoče leto. Pri tej priliki marsikak poslanec dá duška svojim mislim. Zlasti veliko poslancev je naglašalo potrebo, da se pomaga kmečkemu stanu. Poslanci čedalje bolj uvidevajo, da so v preteklih letih mnogo zagrešili, ker niso kmetu pomagali na noge.

Socijalni demokratje sedaj posebno povzdi gujejo glave ter hočejo ljudi zmešati s svojimi obljubami. V ta namen so izdali v petih jezikih, tudi v slovenskem, velikansko število volilnih oklicev ter hočejo na tak način pridobiti volilce na svojo stran. Če le po vrhu pogledamo ta volilni oklic, se kot dobri katoličani in Slovenci prav nič ne moremo sprijazniti s socijalnimi demokrati. Kajti med drugim zahtevajo ti ljudje brezversko šolo in napovedujejo duhovščini boj do smrti. Volilni oklic so izdali v imenu socijalnih demokratov in ga podpisali najhujši zidje. Zidje bi tedaj radi s pomočjo socijalistov ljudi zapeljali k brezverstvu, da bi jih potem tem lozje oskubili. Zidje bi tudi pri nas radi gospodarili, kakor gospodarijo na Ogorskem. Sicer smo pa v lanskem »Domoljubu« natanko opisali namen in delovanje socijalnih demokratov.

Nemški cesar je prepovedal dvoboj v svoji armadi. Popolnoma prav, le pri nas se nič ne stori v tem oziru. — Poljaki ljubijo svoj materin jezik in svoje pravice, ter se ne da do kar tako ugnati. Da bi se poživila narodna zavest med njimi, prirejajo razne shode, katere jim pa nemška vlada brez vsakega vzroka razpušča. Neki poslanec se je zato pritoževal v državnem zboru. — Avstrijski vnanji minister grof Goluhovski je sedaj v Berlinu, kjer se z nemškimi politiki pomenkuje o Turčiji.

Laški kralj je bil nekaj časa bolan. — V Neapolju so slovesno vsprejeli prve vjetnike-vojake, katere je Menelik po sklenjeni pogodbi izpustil. Menelik je do-

Kajti vsak stan hoče imeti zastopnika iz svoje srede. Celo par socijalnih demokratov zahteva v posebnem volilnem oklicu moza njihove korenine. Za sedaj svetuje »Domoljub« kmetiskim volilcem, naj bodo jedini in slozni tudi gledé tega poslanca, kajti izvoljen bo tisti, za katerega se bo večina iz njih srede odločila.

volil, da se v njegovem kraljestvu ustanovi katoliška škofija.

Francost hočejo imeti v svoji vojski nove topove in nove bojne ladije. Stalo bo to 250 milijonov gld.; dali jih pa bodo kmetje in delavci pri davkih. Povsod jednako: tisti, ki nič nima, mora plačevati, kdor pa ima, temu se pa še dá.

V belgijski armadi zasledili so veliko zaroto socijalnih demokratov. Precej vojakov, ki pripadajo tej stranki, se je zavezalo, da hočejo sicer biti popolnoma pokorni svojim višjim, le, ko bi se morali bojevati zoper ljudi svoje vrste, bodo odrekli pokorščino. Socijalni demokratje ne poznajo ljubezni do domovine.

Na Kubi so 4. t. m. precej vstasev polovili in postrelili. Med vstasi ni več pravega navdušenja in zato se hočejo tudi podati, če jim Španija dovoli nekaj pravic.

Ma'a Ornagora se veseli, ker praznuje sedaj 200 letnico, odkar vlada tam vladarska hiša Petrovičev.

Gotovo je vsem dobro v spominu, da se je pred par leti *srbski* kralj Milan odpovedal prestolu ter šel na tujino. Sedaj mu je pa zmanjkalo denarja in je zopet domu prisel, da si napolni žep in zopet odide. Lep kralj to, kateri davke na tujem zapravlja!

Nekako pred desetimi leti so na *Bolgarskem* pregnali prejšnjega kneza. Zarotniki, ki so kneza s prestola pahnili, morali so v pregnanstvo. A sedanji knez Ferdinand je tako kratkoviden, da je te rovarje nazaj poklical, jih uvrstil v armado ali pa jim dal velike pokojnine. Tako si je sedaj lahko svest, da bo prej ali slej moral pobrati kopita in iti, ker redi gada na psih.

Turket so silno počasni v popravljanju krivic. Sultan obljubuje in obljubuje, a ne stori nič. Obljubil je med drugim tudi, da bode vse zaprte Armence izpustil in jih pomilostil. Pa od 500 jih je do sedaj še le 107 pomilostenih.

Listek.

Vse pride na dan.

(Povest. Napisal Pivčan.)

L

Predno dospe vlak iz reškega mesta na Šentpavelsko postajo, boriti se mora s hudim klancem. Na

vse načine si pomaga: vzdihuje, spušča soparo spodal in zgoraj, dokler slednjič ne prisopiba na vrh.

Pod tem klancem leži prijazna vasica H. Astovje. Pred nekaj leti je pogorela. Vlak je zanesel iskro v slamnato streho, in zgorelo je vse. Sedaj je zopet dodelano in krito s opeko.

Hiše stojé raztreseno sem in tja, nikakega reda ni opaziti. Zadnja uprav pod klancem je Volkadinova.

Ime samo na sebi se nam že nič kaj ne prikupi. A nič ne dá, vstopimo v hišo in takoj se prepričamo, da zašluzi družina priimek, ki bi se glasil še hujše, priimek, ki bi saj deloma označil njih sprijenost in hudobijo, katero hočemo predočiti cenjenim bralcem v svari len zglede.

Poldan je. Okolu mize sedi vsa družina: Volkadin, jak mož, sivih očij in rudečkaste brade; Jera, žena njegova; oba sinova — Martin in Štefan — mladeniča jeden sedemnajstih, drugi devetnajstih let, in hčerka Ančika, ki obiskuje zadnje leto vaško šolo v Šent Pavlu.

Prav pridno sajemajo iz skled. Ko je prazna, gre gospodinja v kuhinjo in prinese se dobršen kos plečeta.

»To je zadnji grizljej«, reče in položi pred Volkadina, naj deli. »V jami ni več!«

»Nič ne dé«, zavrne jo ta in odreže vsakemu svoj del.

»Kaj ne, oče, saj imajo ljudje še dosti po svetu!« opomni Martin.

»Volkadin mu namigne, naj bo tiho, in posepeče nekaj ženi na uho.«

»Ančika, pojdi z menoj, pomagala mi boš pomiti to šaro,« reče mati, vzame skledé in žlice in odide v kuhinjo. Hčerka uboga.

»Ali res ne moreš držati jezika za zobem? Da greš kaj takega čenčati pred dekluco!« krega se oče nad Martinom.

»Če ne zve sedaj, bo pa pozneje. Vsega fej tako ne moremo prikriti.«

»A vendar tako očitno ne smemo govoriti vprico nje. Otrok je otrok. Meniš, da pomaga kaj, če jej zatrobis, naj molči. Bolje je, da ne vé vsega.«

»E, če sem se zarekel! Kako pa, ali ste že pozvedeli kaj, kje bi se dobilo kaj za nas? Ze dolgo nismo bili nikjer.«

Saj uprav sedaj sem se bil namenil govoriti z vama o tej stvari. Zato sem zapodil venkaj oni dve, ki nimata ničesar pri tem. Na Pivko jo udarimo nocoj v Kočice Pri Jerničevih ni gospodarja doma. Tja nekam pod Nanos sta odšla s pomagačem obsidavat vodnjak. Domov ju ne bo do nedelje, o tem sem preverjen. V hramu ima še mesa celega praseta, in tudi kaj drugega se dobi.«

»Bo-li treba kaj orodja vzeti seboj?« povzame Štefan.

»To bi bilo pametno! K zidarju hoditi in nositi seboj stvari, kojih dobimo tam na izbiro! Tepec! Sploh ni treba skrbeti, kako vlomimo. To je moja skrb. Vidva storita, kakor vama velim jaz. A dovolj za sedaj. Idimo na delo!«

Vstanejo od mize in gredó. Da bi kaj molili, na to se ne spomni nihče. Kako-li? Saj imajo glavo polno družih stvari.

II.

Noč je, lepa jasna noč. Luna, ki je priplavala ze visoko, pošilja svoje blede žarke na zemljo. Vse je mirno, vse počiva, tudi v vasi Kočice. Le sredi vasi pod lipo sloni še človek. Včasih se stegne in zazdeha. Vidi se mu, da ga zelo lomi spanec.

Nočni čuvaj je to — kočar Boštjan.

»E spat grem, pa je. Kak hudnik če priti sedaj, saj je že minila polnoč,« mrmra sam s seboj.

Kar začuje od Jerničeve hiše semkaj nekaj ropot.

»Kaj se zopet tam-le vica, da ne dá ljudem miru po noči?«

Pogleda na ono stran in vidi mladega človeka, ki poskuša odpreti vrata Jerničeve supe.

»Pozor! ta nekaj namerava!« misli si čuvaj in stopi za deblo, da bi ga oni ne opazil.

Ta še nekolikokrat strese vrata, in ko se ne odpió, izgine za hišo.

Ne traja dolgo, kar se prikaže druga moška postava izza ogra, zarožlja s ključem, odpre šupo in pride ven z dolgim železnim drogom. Meni nič, tebi nič, izgine tudi ta za hišo.

»Šmentana reč, Boštjan, sedaj pa le pokaži, da si mož.« To rekši zažvižga Boštjan na prste in se izpodteče proti Jerničevim.

Med potjo vpije: »Primite jih! Na ono stran teci! Ne uidejo nam, ne! Udrí ga! — —«

Ko pride za hišo, ni duha ne sluha o kakem človeku. A kaj zagleda tu! Zid okolu okna, ki drži v hram, je okrušen, oklep nekoliko privzdignjen. Na tleh leži železen drog.

Na Boštjanov krik se vzbude pri Jerničevih in pridejo gledat, kaj bi bilo. Tudi drugih ljudij se zbere več pod oknom. Vsi prestrašeni povprašujejo drug drugega, kaj se je pripetilo.

»Sreča, da sem bil vendar pri lipi in da sem videl vse. To bi bil ti, Jernič, sedaj revež. Vse bi ti bili porabli, čisto vse,« začne čuvaj.

»Ti cigani nesramni! Tecimo za njimi! Kam so krenili?« vpijejo nekateri.

»Toliko vem, kam so jo udrili, kot vi. Ko sem pritekel semkaj, ni bilo žive duše.«

»Saj pravim, taki ljudje! Na dnu pekla bodo goreli,« oglasi se stari Semulj.

Komaj se ljudje toliko umirijo, da gredó vsak na svoj dom. Pri Jerničevih so po koncu do jutra. Kako bi tudi mogli zatisniti oči, ko jim je pretiła pred nekoliko trenotki tolika nevarnost!

Boštjan je bil vesel, da je tako opravil svojo nočno službo in nadejal se je celo dobrega plačila, ako bi prišla stvar pred gosposko.

III.

Volkadin je bil drugi dan kaj malo zgovoren. Strašno ga je jezilo, da mu je bilo izpodletelo. Semer tja je hodil po hiši in premišljeval. Nikdo ni smel k

njemu. Zena jo je komaj odnesla, ko ga je vprašala, kaj naj skuha za kosilo. Sinova nista dosti marala za vse to, vajena sta bila takih prizorov.

Popoldne ju pokliče oče k sebi.

»Smolo smo imeli nocoj, smolo, začne. »Ne bi si bil mislil tega. Da sem moral hoditi iskat tisti drog — nebodigatreba! A kaj to? Oni hudnikov čuvaj, ta je kriv vsega. Temu bo treba zasoliti, da bo vedel, kedaj je oplasil mene, Volkadina. Boštjan je bil, Boštjaa; spoznal sem ga po glasu.«

»Kaj se boste toliko! Če se nam ni posrečilo pri Jerničevih, bode se nam drugodi«, dé Martin.

»Vendar, v Kočicah bi ne bilo dobro prikazati se še jedenkrat. Ljudje so razburjeni. Nič kaj rad bi jim ne prišel v pest«, oglaši se Štefan.

»Na Kočice ni misliti nocoj, to sem tudi jaz uvidel. Dalje bo treba iti, dalje. Skrbeti moramo, da poplačamo Boštjanu, kar mu gre, in da se zraven okoristimo sami. Kako? — to sem vse dobro preudaril. V ono stran krenemo, kakor sinoči, seveda po drugi poti. Ko dospemo do Kočic, zavijemo po stezi za vrtovi. Tu krenem jaz proti Boštjanovemu hlevu, vidva me počakata, da se vrnem.«

»Kaj boste vendar iskali v hlevu?« seže mu v besedo Martin in se posmeha.

»Ta-le prasek, glejta, potresem po koritu. Ker ni privoščil Boštjan meni Jerničeve svinjine, naj tudi on svoje nima. Ko okusi pr. č. ta prah, izgubi slast do jedi in za kake tri dni se stegne. Ha, ha! Boštjan še ne vé, kaj zna Volkadin.«

Divje se pri tem zakrohota.

»A to še ni vse. Ko se vrnem od hleva, gremo dalje v Matenovo k Boštjanovemu bratu Lovrinu. Hiša njegova stoji na kraju vasi. V mali sobi, ki drži na vrt, ne stanuje nihče, odkar je umrla stara Lovrinka. Menda jih je strah vse skupaj. Tu imajo shranjeno vso prtenino in menim, tudi meso. Noter priti bo kaj lahka stvar. Okno je nizko, oklep lesen. Le rovnico prinesemo seboj, zapličimo jo pod les, in okno bo kmalu na tleh. A da mi storita vse, kar vama zaukažem! Drugače . . . . Za sedaj vesta dovolj.«

Razidejo še. Sinova gresta v hlev k živini, Volkadin se pa pogovarja še dolgo z ženo v kuhinji.

IV.

Drugo jutro vstanejo pri Lovrinovih kaj zgodaj. Napravljal se je napr. gospodar v gozd. Čez zimo so bili izpraznili dryarnico, in trebalo je dry. Jedva je pozvanjalo »sveto jutro«, bilo je vse pripravljeno. Lovrin stopi iz veže in se ozre po svoji navadi na nebo, bo-li vreme ugodno ali slabo.

»Jera!« zakliče ženi, »prinesi mi iz hrama suknjo, tisto debelo. Nekaj oblačno je, a domov me ne bo do večera.«

»Žena gre takoj iskat suknje, mož pa stopi k vozu in gleda, je-li vse v redu in živina skrbno vprežena. Kar zasliši iz hiše krik: »O Bog! Tatovi!«

Lovrin skoči čez prag nazaj in, o groza, kak prizor! Hramova vrata na stečaj odprta, žena na pragu nezavestna, okno razdrto, skrinja nasproti vratom prazna, omara prazna!

Ubogi mož ni vedel, kam bi se dejal. Nehoté se mu je izvil iz prsij bolesten: »Pomagajte!«

Soseda je uprav vstajala, odprla hišna vrata in zaslišala krik. Takoj hiti k Lovrinovim, in kmalu se jih zbere več iz vasi. Radovedni vsi povprašujejo, kaj se je zgodilo. Ko zvedó, da je Lovrin okraden, in da je žena ko je odprla hramova vrata, padla od strahu nezavestna na tla, stiskajo nekateri pesti, nekateri pa vzdihujejo:

»Bog nas varuj, predvčerajšnjim v Kočicah in danes že tu!«

Lovrinko skušajo obuditi iz nezavesti, kar se jim po dolgem času tudi posreči.

Lovrin ni šel v gozd, kamor se je bil namenil temveč doma je hodil žalosten okolu hiše in premisljeval, kedo so neki oni lupeži in kam so jo popihali. Sam ni vedel, kaj bi počel. Klet bi — a kaj pomaga? Svojega blaga ne dobi nazaj, če tudi skliče ves pekel skupaj. Slednjič sklene, da pojde v trg in nazpani vso stvar sodnji.

Že stoji pripravljen za pot, kar stopi v hišo njegov brat Boštjan iz Kočic.

»Bog daj dober dan! Kako se kaj imate?«

Nič odgovora, le Lovrinka globoko vzdihne in pogleda moža. Oh jednem se jej vtrne debela solza po objokanem licu.

»Sveta bozja pomagalka! Vama se je pripetilo nekaj hudega. Povejta vendar!«

»Tja v hram poglej in mi ne galči. Vsi ljudje vedó o moji nesreči. Kaj se boš delal nevednega!«

To rekši se gospodar obrne in hoče oditi.

»Jože, počakaj! Kam si se napravil? Počakaj, nekaj ti imam povedati,« kliče za njim Boštjan.

»Torej ven z besedo. Meni se mudi. V trg grem naznanit, da sem okraden.«

»Veš kaj, Jože, tudi jaz sem nesrečen. Prasiči nočejo kar nič jesti, in . . .«

»Ti in tvoji prasiči se pojte solit. Da mi greš sedaj kaj takega čvekat, ko imam polno glavo drugih skrbij! Kakor bi se hotel norčevati iz mene.«

Tu se Lovrin obrne in jo udari proti trgu.

Boštjan gleda nemo za njim, dokler ne izgine za voglom.

»Jeza ga tare, jeza« dé sam pri sebi Boštjan.

»Drugáče bi me ne odpravil kar tako. Hudo mu je po ukradenih klobasah in po obleki, katero je imel shranjeno v hramu. A jaz mu ne morem pomagati. Stražili naj bi dobro po noči, kakor jaz preteklo noč, ko sem jih odgnal od Jerničeve hiše.«

»Kaj meniš, da nič ne strazimo v Matenovem?« oglaši se stari Karnel, ki je prišel blizu in slišal zadnje besede.

»Mogoče.«

»O, dva sta bila po koncu nocojšno noč, naš in Blažetov,« odvrne Karnel. »A Lovrinova hiša je preved

na kraju vasi. Naj-li čuvaj po noči vsako hišo posebej ogleda? Menim, da premalo nese ta služba.

•Mora se tako biti, nesreča ne počiva. Tudi jaz sem nesrečan, veš, tudi jaz. Kmetije nimam, le od tega se živim, kar si prislužim. A, da bi saj to, kar imam, kazalo k dobremu! Toda glej, dva pujsa, jedina živina pri hiši, ležita od zjutraj v hlevu, kakor bi ne bila več

živa in tudi ne jesta nič. Torej celo zimo sem ju zastonj redil? O...!

•K Mackovki pojdi v Robidje, ona vé pomagati v tak'h slučajih.

•Vse poskusim,• reče Boštjan in se odpravi globoko zamišljen proti domu v Kočice.

(Konec prihodnjic.)

Dopisi.

Z Dol pri Litiji. 10. jan. (Nameravani umor.) Nekaj dnij pred Božičem se je dogodil grozen zločin. Ob 1/2 9. uri dopoldne je prišel Martin Repovš, okolo trideset let star z dolske fare, v župnišče na Doleh in sicer naravnost k častitemu g. Ignaciju Šaleharju. Č. g. župnik je zapisaval nekaj in sicer stojé v prvi sobi. Kar se vrata močno odpró in nekdo prilomasti notri: •Ali boš dal cegelec za Turško?• Komaj se č. g. župnik ozre nazaj, pa v istem trenutku ga je udaril zločinec s kamenom pest debelim, katerega je imel zavezanega v robcu, in sicer po očalih tako, da so se na več kosov razdrobila in je ranil tudi lice, da se je kri poodčila. G. župnik si z roko briše oko, katero pa na čudovit način ni nič poškodovano. Med tem norec zgrabi g. župnika in ga potisne k sipi tako, da g. župnik z glavo skoz nje prodere in sipo ubije. Nato začne župnik klicati, da naj bo pri miru, a norec ga že vedno udarja in tlačí. Pride postrežnica, a si ne vé drugače pomagati, kakor da teče po g. kapelana. Med tem časom pa spravi zločinec gospoda župnika na tla, a ta je še vendar tako srečen, da na tleh ležeč norcu nasproti drži stol. Norec udarja z železnimi podkovicami okovanimi čevlji po stolu in namerava tudi g. župnika. Parkrat je udaril norec kakor besen po stolu, enkrat pa je zadal g. župnika na glavo. In gotovo bi bil gospoda popolnoma ubil, ako bi ne bil prišel g. kapelan Paulus in dekla, katere ga je slika klicati. G. kapelan, videč veliko nevarnost, zakliče nad norcem, naj bo pri miru. Hudobnež se pa sedaj obrne proti kapelanu in hoče njega udariti. Ta spravi med župnika in norec mizo, tako, da hudobnež ni mogel g. župnika doseči. V jezí, da mu je g. kapelan preprečil njegovo namero, zamahne proti kapelanu, a ta se mu pravočasno umakne. Ko je še postrežnica klicala, se je nazadnje zlobnež zbal in sam pobegnil iz sobe. Jezen zažene kamen, s katerim je gosp. župnika prvič udaril, v prvo nadstropje in sicer tako močno, da je kamen ubil dvojnó okno in priletel v župnikovo obehnico. G. župnik par dnij ni mogel maševati. Zločinec je res neumen, a še bolj hudoben. Da je mislil gospoda župnika popolnoma umoriti, priča to, da je rekel: •Dózdaj ga nisem, a drugič prinesem še bolj spícastega (kamen).• A sedaj ne bo mogel izvršiti tega strašnega naklepa, ker je še v Ljubljani v norišnici.

iz Kamnika 9. januarije. Na tihem, brez vsega šuma ustanovili smo pri nas koncem minolega leta ka-

toliško mladeniško društvo. Pričujočih je bilo čedno stevilo mladeničev. Ko so se jim prebrala in razložila pravila, oglasilo se jih je za pristop koj prvi dan 33. Gotovo lepo krdelce, ako pomislimo, v kakih razmerah živimo. — Namen novega društva je, s podučevanjem in poštenim razveseljevanjem mladeniče vzgajati v vrle krščanske možé. Če hočemo imeti boljši rod, skrbimo v prvi vrsti za mladino in posebno še za možko mladino. Visoko cenimo čednost poštenih deklet in pobožnost krščanskih žená, pa možje imajo vendarle prvo, — če tudi imajo ženske rade, prav rade zadnje — besedo v svetu! Možje vodijo svet in možje se delajo iz mladeničev. Mladenič pa je rad vesel. In zakaj bi ne bil? Nepozabljivi akof Slomšek je tako ljubeznivo-lepo povedal v svoji •Veseli pesmi nedolžnega mladeniča:• Oj kako bi jaz vesel ne bil, — kaj Boga ne hvalil in častil, — Dokler sem nedolžen se, in mlad, — Bodi Bogu hvala tisočkrat itd. Če pa poštenega veselja ne dobi, išče si tudi nepoštenega; zlasti po mestih. Druge skrbi potrebuje mladina na kmetih in druge zopet v mestu, ker živi v drugačnih razmerah. Naše društvo bo tedaj skrbelo mladeničem za pošteno razvedrilo in pokazalo, da pobožnost ne zahteva čmernih in dolgočasnih ljudi, marveč da so lahko veseli, ne da bi bili razuzdani. Kakor je dejal sv. Filip Neri, ko so mu skakali in vrisčali pod oknom na vrtu: •Če drva sekate na mojem hrbtu, samo da je brez greha!• Vsakdo torej, kdor ima dobro voljo, lahko spozna korist takega društva, samo da se prav vodi. — Pa še nekaj drugega. Pravi udje novega društva smejo biti le mladeniči do 33. leta. Toda tudi drugi lahko pridejo blizu, vsak, kdor plača na leto dva goldinarja, je vsprejet za podpornega, uda in dobi pravico, udeleževati se društvenih zbirališč, brati njega časnike in izposojati si bukve. Kdor pa dodá še en goldinar dobi časnike na dom. V mestih ljudje veliko beró. In če dobrega ne dobá, beró, kar jim v roko pride. Nič pa tolike ne škoduje v naših dneh, kakor slabo berilo. Kar je tiskano, temu se vse vrjame; slabemu prej kakor dobremu. Slabega berila pa ne bomo odpravili, ako ljudem nimamo dobrega v roke dati. Slabo gre samo ob sebi; dobro je treba ljudem posiliti. Naše društvo bo vsakemu nudilo priliko, preskhati se z dobrim berilom. Naročiti si bomo večinoma vse poštene slovenske in tudi nekaj dobrih nemških časnikov. To pa bomo tem boljje sterili, čem več podpore bomo imeli. Táko

je naše novo društvo. Mi menimo: v vsakem mestu in večjem trgu bi morali imeti dandanes kaj takega! — Kakor vsaka dobra reč, takó do imelo tudi naše mlado društvo nasprotnike. Mora jih imeti, sicer bi ne bilo dobro! Prepričani naj bodo, da jih ne bomo prosili za dovoljenje, če smemo in ne za svet, kako naj delamo. Naši fantje pa tudi niso kakor vrabci v prosu, ki bi se dali s praznim vrisčem odpoditi. Naša skrb bodi le ta, da nam ne bodo imeli po pravici kaj očitati. Pod zavetjem sv. Alojzija naj novo društvo veselo živi, raste in cvetê!

Iz Trbovelj, 17. januarija 1897. Kot rudokop nimam časa, zanimati se za druge reči, kot za to, da izpolnujem dolžnosti svojih predstojnikov. Vendar pa naj povem »Domoljubu«, kako se obnašajo nekateri otroci rudokopskih starišev na »Vođenski soli«. Pređrugi stariši, ne dajajte otrokom svoj s krvavimi žulji zaslužen denar, da si kupujejo »heruš«. Še za odrasčene ljudi je to »prokleta pijača«, kaj še le za take dečke, kakor sem štiri otroke videl, kateri so pili za Polakovo prodajalnico

iz flaske »Heruš«. Krščanski stariši, spametujte se in ne dajajte brez potrebe otrokom denarjev. Ne veste še, kaj žganje dela.

Trboveljski rudokop.
Iz Horjula, 13. januarija. (Zahvala.) Hranilnica in posojilnica v Horjulu darovala je letos tukajšnji revni šolski mladini 12 gld. Podpisani je ta lepi dar z največjim veseljem sprejel in si šteje v prijetno dolžnost, da se slavnemu načelnstvu in odboru horjulske posojilnice prav lepo zahvaljuje in zakliče: »Bog povrni!«

Do sedaj tukajšnja sola skorej ni imela prijatelja in dobrotnika, ki bi se bil revne šolske mladine s kako podporo spominjal. Revnih šolskih otrok je na tej soli vedno ogromno število, ker ljudstvo tu ni imovito. Vsak dan je treba več ali manj brezplačno razdeliti, toda kje jemati?

Le slavna vrhniška posojilnica je dvakrat tukajšnjim revnim šolarjem lepe darove poslala, ki so se vselej s hvaležnostjo sprejeli.

Podpisani se toraj tukajšnji hranilnici tudi za bodočnost prav toplo priporoča. Pokorn.

Razgled po Slovenskem.

Celjska slovenska gimnazija našim pravim in narejenim Nemcem še vedno preseda. To so zopet pokazali 7. t. m., ko se je v državnem zboru vse nemštvo vzdignilo zoper ta zavod, da mu brez usmiljenja upihne mlado življenje. Odklonili so namreč s 109 glasovi proti 98 glas. 12.500 gld., kolikor do sedaj na leto stane ta šola. — Z nami Slovenci so glasovali samo štirje nemški katoliški poslanci, vsi drugi so bili zoper nas. Po pravici je naš poslanec dr. Šustersič ob koncu glasovanja zaklical: To je sramota za nemški narod, ker ima tolik strah pred jedno samo slovensko gimnazijo, na kateri se pa še več predmetov v nemščini poučuje. — To glasovanje pa je nadalje pokazalo, da imajo Slovenci tudi med Slovani v Avstriji malo zvestih prijateljev, kajti polovice Poljakov, tretjine Čehov in skoraj polovice Jugoslovanov ni bilo pri glasovanju. Celo slovenski liberalni poslanec Višnikar je ostal rajši doma za pečjo, kot da bi bil oddal možato svoj glas za slovensko šolo. Volilci ribniški in možje po dolenjskih mestih, zapomnite si to, kadar vam bo liberalna slovenska stranka Višnikarja zopet za poslanca ponujala. Poglejte, kako ta mož, katerega je pri zadnjih deželnozbornih volitvah tudi nekaj zaslepljenih Slovencev volilo — za Nemce veliko bolj skrbi kot za Slovence. Upamo tudi, da se bodo ribniškimi tržanom, kateri vendar-le še slovenske krvi niso zatajili, tudi odprle oči, in da bodo nekega lepega dne g. svetnika Višnikarja po železnici poslali v Kočevje za oprodo g. Thomanu, kateremu se Višnikar dolgo časa tlako dela.

Shod zaupnih mož katoliško-narodne stranke se v smislu sklepa orednjega volilnega odbora katol.-narodne stranke vrši v četrtek, dne 28. januarija t. l. — Zaupniki dobé za ta shod pismena, na njih imena glaseča

se vabila. — Na dnevnem redu je razgovor o postopanju katoliške narodne stranke pri bližnjih državporborskih volitvah.

Duh. spremembe v ljubljanski škofiji. Župnija Dobrava pri Kropi je podeljena č. gosp. Janezu Tavčarju, župniku v Lesah. — Presentovana sta za župnijo Rovo č. g. Janko Siška, kapelan v Kranju, in za Goro pri Idriji č. g. upravitelj Ivan Soukup. — Č. g. Jan Oblak je imenovan župnikom na Bledu. Župnijo Brusnice je dobil č. g. I. Piber, kapelan v Mošnjah.

Državna posejila za obrtnike vsled potreba. V pro-računskem odseku se je finančni minister Bilinski izrazil proti nujnemu predlogu poslanca Kušarja, naj bi se še sedaj ne vračalo posojilo, marveč, naj bi se z vračanjem počakalo do l. 1901. Finančni minister je dejal, da ne gré vedno odkladati dóbe za vračanje, ker s tem postane tako posojilo nepovračljivo. Končno pa se je vendar vsprejel predlog, s katerim se vlada pooblašča, zaželjeno podaljšanje dóbe za vračanje posojila dovoliti, ako se vlada na podlagi preiskav prepriča, da je predlog utemeljen. — Želeti bi res bilo, da bi se omeđil finančni minister z ozirom na dejanske razmere.

Nesreča. V nedeljo, dne 3. t. m. okoli starih popoldné je šel posestnikov sin, Janez Sušman, iz Prevola 4. po poti, ki pelje nekaj časa ravno nad železnisko progo pod Žalostno goro. Prime ga božjast in pade 16 metrov globoko na železniški tir, kjer je takoj mrtev obležal. Star je bil 27 let.

Iz Adlešič 3. jan. Dne 3. t. m. med 10. sv. mašo čutili smo malo pred 1/4 11. precej občutljiv potres. Prišel je od jugozahoda. Ljudje so se nekoliko vznemirili po cerkvi. Temu je sledil malo pred 1/4 12. uro še drugi,

slabeji. Predno se je zatreslo, je bilo čuti, kakor da je zagrnelo. Pripovedujejo, da je bil čuti tudi v soboto, včeraj, okoli solnčnega zahoda lahek potres kakor grom in tudi po noči enkrat. Dne 21. grudna pa so ga čutili nekateri tudi po noči okoli pol 12. ure.

Nesreča. V Jelovici se je dne 30. decembra ponesrečil štirinajstletni dečko Alojzij Mohorič iz Podblice. Vozil je blode in pri tem se je jeden prevrgel nanj in ga do smrti pobil.

Umor in samomor. Iz Medvod. Pretekli teden je železničar Štefan Klembas zadavil svojega tovariša Valentina Vrtina, kateri je dobil stalno službo na železnici, za katero je Klembas prosil. Po umoru je skočil Klembas pod železnični vlak, kateri ga je popolnoma razmesaril.

Obstrelil se je na pokopališču pri sv. Kristofu neki brivec iz Karlovca. Prenesli so ga v bolnico. Pokopališče se je vsled tega zločinstva moralo na novo blagosloviti.

Iz Sostrega. Dne 10. jan. 8. t. m. je prišlo zamazano človeče v župnišče. Zmuzne se skozi vrata v sobo, kjer je vhod v g. župnikovo stanovanje. V prednji sobi pogleda tat, kaj bi se dobilo in najde skrinjico, v kateri je bil hranjen denar, nabran pri cerkvenem darovanju. To priložnost tat porabi in si polasti denarja v skrinjici. Kuharica, kateri se je čudno zdelo, da je tuji človek zginil v župnišču, gré za njim, odpre vrata, in ga dobi pri svojem mojsterskem poslu. Ko to kuharica zapazi, zaklene vrata in kliče g. župnika na pomoč. Tatú so izročili orožnikom. Doma je iz Trboj pri Smledniku in sliši na ime Kristan.

Iz Planine. 8. jan. Lepo in bogato božičnico je, kakor prejšnja leta, tudi letos napravila svetla kneginja Windisch-Graetz naši šolski mladeži. Obdarovanih je bilo 65 otrok z raznovrstnimi oblačili. Vsak je prejel povrh še struco iz fine bele moke in nekaj jabolk, da je nekateri komaj nesel svojo culo v oddaljeno vas. Domači veleč. g. župnik je zahvalil zlahno gospé za velikodušne darove. — Izseljevanje v Ameriko se je tudi pri nas pričelo v večji meri. 12. dec. nas je zapustilo 31 domačinov in na sv. treh Kraljev dan drugih 35. Tudi oni Matevž Malec, ki ga je bil jelen na roge nataknil, je toliko okrevaj, da je mogel na pot preko morja. Dal Bog, da se naši mili rojaki ne bi kesali toli usodnega sklepa in res našli v Ameriki boljsega kruha! Ljudje so vsled tega dogodka silno razburjeni, kajti takega zločinstva se ne pomnijo.

Iz lavantinske škofije. Konsistorijalnim svetnikom je imenoven preč. g. Jos. Heržič, prošt, župnik in dekan v Ptuj; duhovniki svetniki so imenovani preč. g. dekani: I. Caf pri sv. Tomažu pri Vel. Nedelji, dr. L. Gregorec pri Novi Cerkvi, A. Hecl v Marenbergu in H. Verk na Vidmu. — Župnijo sv. Jerneja v Zibiki je dobil častiti g. I. Kranjc na Vranskem.

Iz Ljutomera. Pri nemški nebodigatreba ljudski šoli so razpisali službo za drugega učitelja, torej nam ravajo rassiriti šolo v dvorazrednico. Vidi se nemčurjem,

kako hité, da bi se rešili nemštvo v tem kraju, toda zaostoj, kajti čim bolj bodo hiteli, tembolj bodo zatrdjevali prislovici: Mrtvi hitro jasejo.

Iz Vojnika na Štajerskem se poroča: Krepki 16 letni sin posestnika Tramseka na Brezovem čutil se je vže več tednov prav slabega. Nekaj dnij sem pa ga je strašno bolelo po trebuhu, da se je sirotek zvijal v smrtnih težavah. Na večer, dne 20. dec. pa mu je po hudih bolečinah nakrat čez vrglo in glejte, izbruhnil je kuščarja, vže na pol prebavljene. Kako pa je prišel kuščar v želodec? Za gotovo se ne vé, a domneva se, da ko je fant na jesen pri mlačvi zaspal, se mu je zdelo, kot bi bil nekaj požrl. Mogoče je, da je kuščar išoč si zimskega skrivališča, zlezal v odprta fantova usta ter ga spravil v smrtne težave.

Duhovniške premembe v celovški škofiji. Prezantovani so: Na župnijo Preitenek č. g. dr. Josip Pfohl, župnik v Marija-Svečah; župnijo Kornat tamošnji provizor č. g. Mat. Mazanec, na župnijo sv. Jožef na Trati č. g. J. Ehleitner, župnik v Kremsbrücken. — Premeščena č. g. kapelan Jan. Smolej iz Škocijana v Vetrinj, č. g. Jos. Ortner, kapelan v Stalu, v Volsberg.

Prva božičnica v velkoviški „Narodni šoli“ se je v vsakem pogledu izborno obnesla. Čč. šolske sestre so dosegle sijajen uspeh in udeleženci so se lahko prepričali, koliko premore dobro uravnana in na podlagi materinega jezika osnovana šola. Prostorna dvorana je bila polna kmečkega ljudstva iz okolice, ki je z največjim zanimanjem in veseljem sledilo posameznim prizorom. Otroci so točno in tako dobro, da se navzoči, zlasti kmetje, temu niso mogli dosti načuditi, izvajali posamezne točke precej obsežnega vspeha. Občna je želja, da se v kratkem zopet priredi kakšna predstava. Častitim sestram čestitamo nad lepim vspehom!

Volitve v peti kuriji na Goriškem. Na Goriškem upajo Italijani združeni z Nemci zmagati v peti kuriji, dasi so Slovenci v veliki večini. Nemci in Italijani (78.000) volijo 158, Slovenci (135.000) 271 volilnih množ.

V Doberdolu je umrl preč. g. Stef. Bressan, beneficijant v pokoju. Večna luč naj mu sveti!

Hranilnica in posojilnica v Šempetru je začela posloovati. Hranilne vloge obrestuje po 4%; posoja pa proti vknjižbam po 5%; na osobno vero proti poroštvu po 5% 1/2.

V Biljah obhajal se je od 1.—10. t. m. sv. misijon, katerega so vodili čč. gg. o. Urban Nežmah, Vincencij Krivec iz Ljubljane in Fr. Kitak iz Celja. Vdeležba pobožnega ljudstva bila je velikanska. Spovedanih je bilo nad 1700 vernikov.

Iz Doline pri Trstu. Tuk. bralno društvo je imenovalo veleč. g. kan. Jur. Jana častnim članom. Naša kmetijska zadruga je, kakor je pokazal zadnji občni zbor, v preteklem letu vrlo dobro napredovala.

Nova pošta se je z dnem 16. januarjem ustanovila v Tergo, okraj Gradiška, katera bude imela zvezo s poštnim uradom v Ogleju in Cervinjanu.

Domači pravdnik.

Kdor pravdo pozna, in jo
prav uporabi.
Ta srečo ima, če Boga ne
pozabi.

Ves red med ljudmi sloni na postavah. Ako ljudje dobre postave zvesto spolnujejo, jim to donasa sreče. Treba pa je preje poznati postave, predno jih more človek spolnovati. Postave nam dajejo mnogo pravic, pa kdor postav ne pozna, tudi pravic ne dobi. Mnogo skode trpe naši ljudje zavoljo nebržnosti v postavnih določbah.

Da bi »Domoljub« varoval svoje bralce skode, hoče donasati lahko razumljive razprave o takih pravnih rečeh, ki se največkrat dogajajo med nami.

Berite torej pazno in ravnajte se po nauku.

I. Izbrisuj o pravem času intabulirane dolgeve.

Komarjev Jože odpravljaj se je v Ameriko. Nikoli ni bil dosti prida, in odkar je bil prišel od vojakov, ze celo ni bilo shajati z njim. Vesel je bil torej oče, saj mu leni sin tako ni nikoli pomagal pri delu, pač pa mu delal mnogo sitnosti in preglavice. Upal je stari Komar, da postane sin v novem svetu nov, boljši človek, in pri slovesu ni bilo očetovo srce posebno teško, dasi je moral sinu šteti 300 goldinarjev, ki so bili za sina kot materina dedščina intabulirani pri očetovem posestvu.

Po nasvetu zvedenega sosedu Rusa šel je stari Komar z Jožetom v mesto, kjer mu je moral Jože dati legalizovano pobotnico, v kateri je potrdil, da mu je oče res odštel bil tistih 300 goldinarjev.

Spila sta ga še kozarček, oče je sina še zadnjič opominjal, naj se vendar poboljša, segla sta si zadnjič

prijazno in toplo v roke in sin je odšel v ptujj, neznanj svet.

Stari Komar pa jo je mahnil domu in skrbno shranil pobotnico v skrinjo; na prigovarjanje Rusovo, da naj sedaj vendar dá izbrisati ta dolg, pa je odgovoril: »E, kaj si bom se delal stroškov, saj imam kvitengo!«

Kar je Jože v Evropi znal, to je izvrševal tudi v Ameriki. Delo mu je vedno mrzelo.

Pri Pucljevem Lovrencu, ki je tam v daljni Ameriki na hrani in stanovanju imel rojake, seveda le proti dobri plači, napravil je Jože 250 goldinarjev dolga, potem pa je zginil Bog ve kam, in do danes ni glasu o njem.

Lovrenc pisal je na Kranjsko odvetniku. Ta je tozbenim potom začel tirjati tistih 250 goldinarjev in, ko je imel razsodbo v roki, precej vsedel se na tistih še ne izbrisanih 300 goldinarjev, vknjiženih pri posestvu starega Komarja.

Vse ni nič pomagalo. Komar je moral se enkrat plačati, če prav je hodil s pobotnico od Poncija do Pilata in nadlegoval vsa mogoča sodišča. Pomagati mu ni mogel nihče, ker zakon vелеva, da so intabulirani dolgovi tako dolgo v veljavi, dokler se niso izbrisali v zemljiški knjigi, pri čegar posestvu je kak dolg vknjižen ali intabuliran. Če tudi ima kdo v rokah pobotnico mora se enkrat plačati dolg tistemu, ki je v zaupanju na to zemljiško knjigo kaj posodil. Zemljiška knjiga je po postavi javna knjiga in mora vživati splošno zaupanje, vse kar je v njej zapisano, mora veljati, kakor pribito. Ako bi to ne bilo tako, potem bi te knjige sploh ne bilo treba.

Nikarte torej odlašati izbrisa dolga, kedar dobiš v roke pobotnico, obvaroval se bodeš večkrat velike skode.

Raznoterosti.

(Upravništvo »Domoljuba«) naznanja, da so št. 2. dobili le oni naročniki, kateri so do sedaj ponovili naročnino za l. 1897. Ako bi se bila pa vendar le zgodila kaka pomota, prosimo odpuščenjs, kajti pri tolikem številu naročnikov, kolikor jih ima »Domoljub«, je lahko kaj prezreti. Posebno zahvalo izrekamo onim gospodom, ki so lista po več skupaj naročili na svoje ime, da ga potem izročé posameznim naročnikom. Prav zelo nam s tem olajšajo delo.

(Znani voditelj dunajskih kristijanov dr. Lueger) je pretekle dni nevarno zbolel. Sedaj se mu je zdravje zboljšalo.

(Človeška kuga v Indiji.) Indija je najlepša dežela na svetu, tako da je prišlo v prišlovico: »Tako je lepo in srečno, kakor v Indiji.« Vendar je prišla tudi čez to nekda tako srečno deželo zadnji čas huda šiba. Lansko

poletje je bila huda suša, da niso toliko pridelali, kar potrebujejo žabe; po susi je prišla huda lakota, da so ljudje od lakote umirali, in za lakoto je prišla črna kuga. Kuga mori najhuje v veliki pokrajini Bombaju, ki šteje okrog 25 milijonov prebivalcev. Zboli jih za kugo na dan čez tri tisoče in umrje čez 2 tisoča. 14. t. m. je zbolelo v glavnem mestu Bombaju samem, ki šteje okrog 800 000 (osemstotisoč) duš, 3394 ljudj in umrlo jih je 2856. Polovica prebivalcev je pobegnila. Nevarnost je velika, da se kuga na ladijah zanese k nam. Zato bodimo previdni, pa hodimo radi tudi k litanijam in prosimo pobožno: »kuge, lakote in vojske, reši nas o Gospod!«

(Drag advokat). V nekem južnoogerskem mestecu je pes nekega odvetnika ukradel celo gnjat. Mesar je šel k lastniku dotičnega psa in ga vprašal: Ali je lastnik psa dolžan plačati, kar je ukradel njegov pes? Odvetnik je odgovoril z »da«, na kar je mesar poredno smehljaje se rekel: Prosim gospod doktor, plačajte mi 5 glđ. za

gnjat, katero mi je ukrad vaš pes. Odvetnik je bil precej presenečen, a plačal je zahtevano svoto, drugi dan pa poslal mesarju račun: »Za juridično posvetovanje . . . 15 gld. Mesar se zdaj ni več smejal.

(Srečna zadnja ura.) Gori v planinah so spravljali drva s hrba v dolino. Pri tem nevarnem delu je zadela nesreča nekega hlapca. Deblo ga je vjelo in pritisnilo ob skalo, da je ves polomljen in krvav obležal na tleh. Dva tovariša sta ga vzdignila in ponela v bliznjo hišo, tretji pa je hitel po gospoda. — Ponesrečeni je bil izmed tistih, ki ob nedeljah v veseli družbi poženo, kar čez teden težko priselazijo. Marsikatero nerodno in pregrešno je napravil, vendar jedno dobro lastnost je pa imel: kadar so začeli drugi v pričo njega zabavljati čez duhovnike, se je vselej pognal zanje, rekoč: »Tovariši, nikar tako, kadar pride zadnja ura, bo vsak izmed nas vesel, če bo mogel dobiti še duhovnika pred smrtjo.« In res je ostal hlapec pri polni zavesti, dasi je bil ves strl, dokler ni prisel duhovnik in ga previdel. Skesan je umrl v rokah duhovnikovih in upajmo, da mu je bil Bog milostljiv pri sedbi zato, ker se je vselej potegnil za duhovnike Gospodove.

(Grozovite smrti) je pred nedavnim časom umrl na otoku Madagaskarju francoski misijonar Berthier (reci Bertijé). Nesrečni starček je bil na potu v Tananarivo. Z njim so šli njegovi farani. Mali oddelek vojakov jih je spremljal. Hotel je sebe in svoje rešiti pred preganjanjem ondotnih krutih domačinov. Na potu so jih napadli divji Hahavi in ujeli. Po dolgem potu proti severu so se divjaki ustavili, privezali misijonarja k drevesu in ga 24 ur pustiti brez vsake hrane. Drugo jutro so mu strgali obleko z života odrezali, mu nos in ušesa, in mu z žarečim železom iztaknili oči. Ko so mu čreva visela iz trebuha, so šli drug za drugim mimo njega, in vsak ga je zabodel s sulico, a vsak toliko previdno, da ga ni do smrti, da bi le trpljenje podaljšal. To mučenje je trajalo dve uri. Nazadnje so divjaki tudi njegovega strežaja prisilili, da je tudi zabodel svojega gospoda. Ker se mu je že smilil, ga je toliko ranil, da je izdihnil svojo dušo. To dogodbo je pripovedoval njegov strežaj, ki je pozneje ušel. Berthier je junaško prenašal bolečine do zadnjega zdihljeja. V svojih mukah je prosil za rožni venec. Divjaki so mu ga dali misleč menda, da je kak fetiš, katerega ne smejo ujesiti. — Vse to se je zgodilo blizu glavnega mesta, kjer ima svoj sedež francoski deželni poglavar.

(Bogastve naše zemlje). Zemlja rodi na leto tri tisoč milijonov hektolitrov žita, 150 milijonov hektolitrov vina, dvanajst tisoč metriških centov kave. Dalje se izdelata sto milijonov centov sladkorja, pet in pol milijonov centov svile, 215 tisoč kilo zlata, okrog štiri milijone kilo srebra, 23 milijonov kilo železa, pet tisoč milijonov centov premoga in 175 milijonov hektolitrov piva. Po vodah vozi 184 tisoč ladij, železnice so dolge 647 tisoč kilometrov, telegrafi pa čez poldrug milijon kilometrov. Vse države imajo čez 70 tisoč milijonov goldinarjev dolga in davkov dobijo dvanajst tisoč milijonov na leto. Ko bi bilo to premoženje prav razdeljeno,

bi lahko vsi ljudje zadovoljno živeli, tako pa je bogastvo v rokah peščice židov, ljudstvo pa trpi pomanjkanje.

(Umetne ure), ki se navije le na vsakih 40 let, je sestavil juvelir Kampbel v Čikagi. V premeru ima 3 dm in tehta 88 kg; kolo, okrog katerega teka peró, se v 6 in pol letih enkrat okoli zasuče. Bliznje kolo, ki se suče s pomočjo zgoraj navedenega, se zasuče vsako leto enkrat okoli svoje osi, in to tako naprej do kolesc, kojih vrtenje kaže ure in minute. Kampbel je dve leti neprenehoma o prostem času delal na tej umetnini. Da se ne napraši, postavil jo je pod steklen zvonec, ki brani uro najmanjšega praška.

(Resna šala). Dva »navihanca« sta pisala cerkovniku pismo, v katerem mu zapovesta, naj si brado čisto obrije, ker od sedaj naprej ne bodo smeli cerkovniki nositi brade. Podpisala sta: »knezoškofijstvo«. S krvavečim srcem prebere cerkovnik pismo, vzame britev in se do čistega obrije. Potem pa gre k župniku in ga vpraša: »Ali bom sedaj smel še cerkovnik ostati?« Župnik ga začudeno gleda. »Ali te luna trka?« Kaj pa hočeš s tem? — Še bolj začuden gleda sedaj cerkovnik župnika. S solzami v očeh mu pripoveduje, kako pismo je dobil. Župnik se je smejal, cerkovniku se je pa na jok delalo.

(Mala loterija) nese na leto čez 6 milijonov goldinarjev državi čistega dobička. Ker prihaja ta denar večinoma iz rok revnih ljudi v državne blagajne, se nam vsiljuje vprašanje, če bi ne bilo prav in posteno, da država toliko časa, dokler se mala loterija ne odpravi, vsaj en del tega dobička porabi v podporo za stare in onemogle ljudi kmetijskega in delavskega stanu. Treba bode misliti tudi na tako zavarovanje za starost in onemoglost, vlasti sedaj po novi domovinaki postavi, katera bo nakladala nekaterim občinam prevelike troške za podporo bčlnikov in revežev. Priporočamo to zadevo prav toplo našim državnim poslancem.

(Premeteni Sukanec). Vlak obstane, in mati županja se oglasi: »Za božjo voljo, zdaj pa ni voznega listka, zgubila sem ga; kaj bo na postaji?« Luka Sukanec dá dober svét: »Prosim, vzemite moj listek, jaz si že pomagam.« Svoje ime zapiše na hrbet listkov. Potem se pomeša med sopotnike. Vratar: »Stojte! prosim karto! Brez karte ne sme nobeden ven.« Sukanec: »Kaj hočete, jaz sem jo že oddal.« — Vratar: »Nič mi niste oddali! Sukanec: »Naznanim Vas pri postajnem načelniku!« Vratar: »Bomo videli.« Oba gresta k načelniku, kojemu razloži železnični sluga celo stvar. Sukanec: »Oprostite! V dokaz, da imam jaz prav, na vsak vozni listek imam navado zapisati svoje ime. Na njem stojé besede: Luka Sukanec.« Postajni načelnik pregleda listke. »Res je, tu je, oprostite gospod Luka Sukanec!« Vi, vratar, pa ne bodite v drugo tako neumni!« Smeje se odide Sukanec, — vratar pa z odprtimi usti za njim gleda, — te zagonetke ni rešil.

(Iz krčme). Tu je c: »Kaj pa ta vrišč tukaj?« Pivo c: »O nič posebnega. Fantje so župana ven vrgli, ker se sramujejo v njegovi navzočnosti pretepati.«

Narodno gospodarstvo.

Kotliko je vredno jedno ptičje gnjezdo?
 Jedno ptičje gnjezdo je vredno najmanj 1000 kron. E, kdo ti bo to verjel? No, počakajte, vam bom povedal. Vaš Janezek razmeče gnjezdo, kjer je čivkalo pet golih penic ali pa pet rdecerepk. Sedaj pa pomislite! Pet takih-le gobčkov, ki nimajo drugega dela, kakor za kljun skrbeti, poje en dan še nekaj, recimo samo 50 gosenic. Torej vseh pet sné 250 gosenic, ki zró po leti naše drevje, zato, ker je vaš Janezek razmetal gnjezdo in vzel mladiče, ki so potem poginili. Recimo torej, teh pet požeruhov bi bilo le še trideset dnij odpiralo lačne kljune v gnjezdu, in vsak dan lepo v miru pohrustalo svojih 250 gosenic, bi bili pozri 7500 gosenic. »Ali je prav, ali ne?« Menda bo. Sedaj pa dalje. Vsaka gosenaica, to je gotovo, požre na perji in cvetji, kadar se na to vrže, toliko, kolikor je sama težka. Recimo, da tako bo prav — da zró trideset dnij, in da vsak dan uniči le jeden sad, pa jih gotovo več, potem bodo vse skup nič manj kakor 225 000, reci dve sto pet in dvajset tisoč jabolk ali brusik uničile, in ti so, če računamo en sad samo pol omerja, vredni 1125 kron, reci: tisoč sto pet in dvajset kron. — Torej če vam pravim, da je jedno gnjezdo vredno 1000 kron, mi nikar ne ugovarjajte, ampak verjemite mi. Vašemu Janezku, ali če imate še kaj takih porednezev, pa vhitite v glavo — če drugače ne gré, tudi z leskovim oljem — da naj ptičja

gnjezda pri miru pusti, da bodo ptički mogli pomagati utiskanemu kmečcu.

Hren in rdeča paprika. Zelo koristna rastlina je hren. Vsadi ga v tak kraj, kjer druge rastline n. pr. zelje itd. ne rastejo. Torej nikar v zelnik! Perje in korenina imata mnogo zdravilne moči, in zdravita najbolj različne bolečine. Bodeenje v prsih mine, če položiš eno pero na dotično mesto. Prej pa moraš pero držati v vročem jesihu. Ravno tisti upliv ima kakor »flaster« iz gorčice (zenofa). Kdor ima trganje ali vnetje v udih, naj naklada ohkladke iz hrena. Mnogo polajša bolečine, velikrat jih pa popolnoma odstrani. Če te glava boli, položi posušeno pero na čelo. Iz korenine napraviš lahko izvrstno zdravilo zoper glavobol in omedlevico. Naribaj hrina prav na drobno, polij to z alkoholom in ohrani to v dobre zamašeni posodi. Perja natrgaj, ravno predno se začne delati seme, posuši ga v senci med dvema z mastjo namazanima listoma popirja (to zato, da ohrani rastlina olje, ki ga ima v sebi). Potem deni pero v velike bukve, zato, da ohrani svojo obliko, in je hrani, da je moreš rabiti, ko pride čas. — Če položiš na nogo ali čelo, deni popir čez. — Tudi je dobro, če sadiš rdečo papriko. Če te bolijo zobje, deni nekaj paprike na meso okoli tistega zoba. Če ne bo zobobol popolnoma ponehal, se bo gotovo mnogo zmanjšal.

Prihodnja številka „DOMOLJUBA“ izide dne 4. februarija 1897 zvečer.

Loterijske srečke.

Dunaj, 9. januarja:	13.	24.	86.	3.	30.
Gradee, 9. januarja:	28.	84.	88.	65.	25.
Lince, 16. januarja:	49.	43.	69.	64.	99.
Trst, 18. januarja:	65.	61.	28.	60.	46.

Tržne cene v Ljubljani.

16. januarja.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica m. st.	8	30	Špeh, povojen, kgr.	—	70
Rež,	6	40	Surovo maslo,	—	75
Jedmen,	5	50	Jajca, jedno	—	35
Oves,	6	—	Mleko, liter	—	10
Ajda,	7	—	Goveje meso kgr.	—	64
Proso,	7	—	Telečje	—	60
Koruza,	5	20	Svinjsko	—	60
Krompir,	8	25	Kostrunovo	—	36
Leča hktl.	12	—	Pšaneec	—	50
Grah	15	—	Golob	—	17
Fazol,	10	—	Seno, 100 kgr.	—	70
Maslo kgr.	—	90	Slama,	—	2 40
Mast,	—	70	Drva trda, 4 kub. mtr.	—	6 80
Špeh, svež	—	60	meška	—	3

Na prodaj je

malá kmetija s prodajalnico za 3000 gld.

obstoječa iz 4 oral okoli doma ležečih njiv, 3 oral senožeht in vrt, ter 3 oral gozda; poslopije je v dobrem stanju, hiša z opeko krita, prodajalnica posebej zgrajena, v kateri se že čez 10 let dobro trži. To kmetijo prostovoljno pod ugodnimi pogoji prodá Anton Anšlover na Lučarjevem kalu št. 15, pošta St. Vid pri Zatični. Zeleznška postaja Zatična, Kránjsko. 133 1

Vabilo

občnemu zboru

„Konsumnega društva v Starem Trgu pri Ložu

vpisane zadruge z omejenim poročtvom.“

ki se bode vršil

dné 2. svečana 1897. ob 3. uri pop.

v prostorih župnišča v Starem Trgu.

Vspored:

1. Polaganje računov.
2. Prenarejanje društvenih pravil.
3. Volitev članov predstojništva in nadzorstva.
4. Razdelitev prometnega dohodka.
5. Razni nasveti.

Ki obilni udeležbi vabi p. i. ude

137 I

predstojništvo.

Koverte s firmo

priporočá

Katoliška Tiskarna

po nizkej ceni.

I. ljubljansko delavsko konsumno društvo vam trgovce s moko, naj vložé do dne 31. t. m. pismene ponudbe gledé

oddaje vsakovrstne moke.

V ponudbi naj bodo natančno razvidne cene in drugi eventovalni pogoji. 140 1

Lekarna pri Mariji Pomagaj v Ljubljani.

Novo urejena 141 (1)

lekarna „pri Mariji Pomagaj“

M. Leusteka, Resljeva cesta št. 1

pelegr mesarskega mesta v Ljubljani
priporoča gospodarjem in kmeto alcem - žil no-rejcem

izvrstni redilni prah za živino konje, govedo in prašiče

jeden zavojček s rab. navodom 30 kr., dvakrat toliko 50 kr.

Velika zaloga vseh preizkušenih, izborno delajočih domačih zdravil, katera se pe česanikih in oen kih priporočajo kot izvrstna sredstva proti raznim boleznim. — Razpošilja se vsak dan dvakrat s pošto.

Resljeva cesta št. 1 peleg mesarskega mesta.

Herbabsny-jev podfosfornasto-kisli

apneno-železni sirup

Ta 26 let s največjim uspehom rabljeni, prvi sirup rastaplja sluz, upokojuje kašelj, pomanjšuje pót, daje alast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, zelo jači in krepí. Železo, ki je v sirupu v lahko si prilavajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, rastopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotah strocih pospešujejo narejanje kostij.

Cena steklenice je 1 gld. 25 kr., po pošti 30 kr. več 113 4 za zaviljanje. 666 20-9

Svarilo! Svarimo pred ponaredbami, ki se pojavljajo pod enakimi ali podobnimi ime ti, a so vendar pravzaprav sestavi in svojem učinku popolnoma različne od našega originalnega 26 let obstoječega podfosfornasto kislega apneno-železnega sirupa. Zahteva naj te torej vselej iskreno Herbabsny-jev apneno-železni sirup. Nani naj se tudi na to, da je kraven stojčča oblastveno protelabilirana varstvena znamka na vsaki steklenici in prosimo, ne dajte se zapeljati niti s mišje seno, niti s drugimi pretvezami, da bi kupili kake ponaredbe!

Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“

VII/1, Kaiserstrasse 73 in 75.

Zaloga tudi skoro v vseh lekarnah.

Velika 50 krajcarska loterija v Inomostu.

Glavni dobitnik

75.000 kron v gotovini
s 20% odbitkom.

Srečke a 50 kr. priporoča J. C. Mayer, menjalnica v Ljubljani.

Žrebanje
neprekidno 20. febr.

(184) 1

1023

Jedino pravi Balsam

(Tinctura balsamica)

iz lekarné pri „angelju varhu“ in tovarne farmaceutičnih preparatov

A. Thierry-ja v Pragrahi
pri Rogatec-Slatini.

Preskušén in potrjen od zdravstvenih oblastev.

Najstareje, najpristneje, najreselneje in najceneje ljudsko domače zdravilo, ki uteši prsne in plučne bolesi itd. ter je vsrabno notranje

V svrhe varnosti obdjetva pred ničvrednimi ponarejanji nasim od sedaj nadalje te je oblastveno registrirane varstvene znamke.

in zunanje. V znak pristnosti je zaprt vsaka steklenica s srebrno kapico, v katero je vtisnjena moja trdka **Adolf Thierry, lekarna pri „angelju varhu“**. Vsak balsam, ki ne nosi zgoraj stojiče zelene tiskane varstvene znamke, naj se odkloni kot čim boljše tem nič vredneje ponaredbo. Paži naj se toraj vedno natančno na zeleno varstveno znamko, kakor zgoraj! Ponarejalce in posnemovalce zvejoja jedine pravega balsama, kakor tudi prekupce nič vrednih ponarejenih, obdjetstvo varajočih drugih balsamov, zasledujem najstrože sodnijskim potom na podlagi zakona o varstvenih znamkah. Kjer se ne nahaja zaloga mojega balsama, naj se naroči direktno in naslovi: Na angelja varha lekarno A. Thierryja v Pragrahi pri Rogatec-Slatini. 12 malih ali 6 dvojnih steklenic stane franko vsake svatro-ogerake poštne postaje 4 krome, v Bosno in Hercegovino 12 malih ali 6 dvojnih steklenic 4 krona 60 vinarjev. Manj kot 12 majhnih ali 6 dvojnih steklenic se ne razpošilja. Razpošilja se samo proti predplačilu ali poštnemu povzraju.

Paži naj se vedno natančno na zgorajšnje zeleno varstveno znamko balsama, ki mora niti v znak pristnosti vsake steklenice.

Adolf Thierry, lekarnar

189 20-1 v Pragrahi pri Rogatec-Slatini. 19 20-1

Šaropreiskušano dijet. kosmet. sredstvo (vrtilno) za okrepčanje in strjenje žil in mišic človeškega telesa.

Kwizdov fluid

Znamka: kača (hrbelaški fluid)

Z uspehom se rabijo hribelaški, biciklisti in jahači, da se utrdé in okrepča o po dolgem naporu.

Cena: steklenica 1 gld., po steklenice 60 kr. Pristen se dobiva v vseh lekarnah.

Glavno zalogo ima
okrožna lekarna v Korneuburgu
pri Dunaju. 119 4-2

Najboljši živinski prašek

je Barthelovo krmilno apno, koje preperečuje lizavost in glodanje lesa, omehčelost kostij, shujšanje, pospešuje prebavljenje, povzroča, da ima žival več mlika, pomnoži delavno moč, dá trdno, zdravo meso itd.

Za vsako žival nepogrešljiv. — Opis se pošlje na željo zastoj 5 kg. za poskušnjo gld. 1. — od Dunaja 114 (6-8)

A. Barthel in dr.

Dunaj X., Keplergasse šte. 20.

Kdo pije
Kathreiner-
Kneippovo sladno kavo?
Vsak
kdor žubi okusno kavo, hoče
zdrav ostati in si kaj prihraniti.

(130) (1)

Velika izbora lepih, porabnih daril za Božič in novo leto!

● Najboljše ure po najnižji ceni ●

in
veržice, uhane, prstane itd.

ima v zalogi

Fr. Čuden, urar v Ljubljani
na Mestnem trgu
nasproti rotovžu
Popravlja izvršuje kar možno natančno
pod jamstvom.
Zaloga in popraviljanje koles za vozarenje
(biciklov) po nizki ceni. 101 7

Ta domača zdravila dobijo se največje po pošti;
so mnogo let izkušena, s dobrim uspehom rabljena. Vsako
zdravilo ima postavno varstveno znamko, je najboljše kako-
vosti, vedno sveže in priznano. Posebno so

Maria Zell.

Kapljice za želodec

krepujoče, sliz raztvorjajoče, od-
penjajoče, čistujoče in slast vzbujajoče.

1 steklenica 20 kr., 6 steklenic
1 gld., 3 tucate 4 gld. 80 kr.

Dr. pl. Trnkóczy-a
advajalno (čistilne) kroglice.

1 škatljica 21 kr., 1 savitek 1 gld.
5 kr.

Najtoplejšega priporočila
vreden je tudi kemično
čisti, higijenični, dijetetični
želodčni liker

**Marija lurški
želodčni grenčec**

Steklenica 50 kr.,
6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Temu izbornemu želod-
čnemu grenčecu gré pred-
nost pred mnogimi drugimi
enakimi sredstvi, ker osve-
žuje, oživlja, je jako ugajajoč, krepujoč, okus pospešujoč,
skratka najboljši, preizkušeno in z mnogimi zahvalnimi pismi
priznano sredstvo.

Vsa naštetá, sploh vsa zdravilna sredstva raspošilja
na vse strani s vsakdanjo obratno pošto 67 (12-7)

lekarna Trnkóczy v Ljubljani

pri rotovžu poleg mestne hranilnice.

B. Miklauc

v Ljubljani
v baraki za knezoškofijsko palačo

(za vodó)

priporoča osobito zaročencem svojo novourejeno
zalogo suknenega in blaga za obleke, svilnate
rute, cvilih, namizne prte, servijete, brisače,
belo in neobeljeno kotenino

po najnižji ceni

ter se nada obilnega nakupovanja.

188 (3-1)

**Pristne čistne
kanarčke
žurgoltsce**

lastne reje raspošilja
po pošti in sicer
samce po 5-10 kron.
samice po 1-2 krono

Val. Kobav

127 3 v Škofji Loki.

100 do 300 gld.

na mesec lahko poštno
zasluki sleherni ter povsed
brez zgube, ako hoče pro-
dajati postavno dopuščena
državna pisma in srečke.

Ponudbe pod naslovom:
"leichter Verdienst" Rudolff
Messe, Dussel. (747 10 5)

185 4³/₄ kg. kave 10-1

poštaine prosto proti povzetju, ali
če se denar naprej pošlje, zajam-
čeno najboljši blago.

Afrik. moka, biserni . . . gld. 5-20
Santes, fini 5-40
Kuba, zelen, posebno fini . . . 5-38
Cejlen, modrozelen, p. f. . . . 6-30
Zeleni java, rumekast, p. f. . . 6-30
Biserna kava, zelo fina 6-90
Arab. moka, ž. blagodišec . . . 7-75

cenik in carinski tarif sestoni.
Ettlinger & Co., Hamburg.